

patrem habemus Abraā: quasi supbire de
genē abrae. **P**otēs ē em̄ deus de lapidib⁹
istis suscitare filios Abrae. **N**ō em̄ remā-
sur⁹ est Abraā sine filiis si vos damnarent
de⁹: pōt em̄ z dānare q̄s odit: z illi reddere
q̄d p̄misit. **E**t vñ illi redditur⁹ ē filios: si dā-
naret hebreos de carne ei⁹ p̄genitos. **D**e
lapidib⁹ istis: oñdebat illis lapides i here-
mo. **Q**ui erāt lapides nisi gentes: que lapi-
des adorabāt. **L**apides q̄re: **A**dorādo la-
pides: dicti erāt lapides: q̄ p̄salm⁹ p̄dix-
rat: filies illis fūt q̄ faciūt ea: z oēs q̄ p̄fidūt
in eis. **I**n de ip̄is lapidib⁹ reddidit filios
Abrae. **N**ō om̄es q̄ lapides adorabam⁹
cōuersi ad dñm filij Abrae facti sum⁹: non
ducēdo ab illo carnē s̄ imitādo fidē. **P**rin-
cipes q̄ p̄p̄loz cōuenerunt cū deo Abraā.
Prinicipes p̄p̄loz: gentiū p̄ncipes: nō vñ⁹
p̄p̄li p̄ncipes: sed p̄ncipes p̄p̄loz om̄iū cō-
uenerūt cū deo Abraā. **E**t ip̄is p̄ncipibus
erat z iste Lēturio: de quo mō euāgelistū cū
legeret audistis. **E**rat em̄ Lēturio habens
honore z potestātē int̄ hoies: p̄nceps erat
de p̄ncipib⁹ p̄p̄loz. **V**enienti ad se christo
obuiā misit amicos suos: imo vō trāsitorio
christo misit amicos et rogauit: vt curaret
puerū eius qui piculose infirmabat: z cum
vellet ip̄e dñs venire: b̄ ei mādauit: **N**ō sū
dignus vt sub tectū meū intres: sed tñ dic
verbo z sanabitur puer meus. **N**am z ego
hō sum sub potestate p̄stitut⁹: habēs s̄b me
milites. **V**idete quēadmodū tenuit ordi-
nē. **P**rius cōmemorauit q̄d sub alio esset:
z postea q̄d alij sub illo eēnt. **S**ub potesta-
te sum: z i potestate sum. **E**t sub aliquo sū:
z sup aliq̄s sum. **E**t dico huic vade: et va-
dit: z alio venit: z venit: z seruo meo fac hoc
z facit. **T**anq̄ diceret: **S**i ego sub potesta-
te p̄stitut⁹ iubeo illis q̄ sub me sunt: tu q̄ s̄b
nulli⁹ p̄tate posu⁹ es: nō potes iubere cre-
ature tue: q̄ oīa p̄ te facta sunt: z sine te fa-
ctum est nihil. **V**ic q̄ verbo inq̄t: z sanabit
puer me⁹. **N**ā vt i domū meā intres nō sūz
dign⁹. **T**repidauit christū mittere intra pa-
rietes suos: z iā int⁹ erat i corde eius: **I**am
erat aīa eius sedes illius: iā ibi sedebat ille
q̄ hūiles req̄rebat. **C**ōuersus deniq̄ christ⁹
mirat⁹ ē: z ait sequētib⁹ se: **A**men dico vo-
bis: nō iuēni tantā fidē in israel. **E**t sic ali⁹
euāgelista eādē rē narrat: sequit⁹ dñs z dicit:
Ideo dico vobis: q̄ multi ab oriēte z occi-
dente veniēt z recūbent cū Abraā z Isaac
z Jacob in regno celozū. **I**ste em̄ Lēturio
nō erat de p̄p̄lo isrl. **N**ā in p̄p̄lo israel supbi

repellabāt a se deū: in p̄ncipib⁹ gentiū inuē-
tus est hūilis qui ad se inuitaret deū. **A**d-
mirās Iesus fidē ip̄ius: reprobat p̄fidiam
iudeozum. **S**ant em̄ sibi videbant: z cum
piculosius egrotarent: quādo medicū nō
cognoscētes occidebant. **C**um ergo repro-
baret z repudiaret illoz supbiaz: quid ait:
Ideo vobis dico: quia multi ab oriente et
occidēte veniēt: nō p̄tinentes ad cognatio-
nē israel. **V**eniēt mlti quib⁹ dicit: **O**ēs gē-
tes plaudite manib⁹: et recūbēt cū Abraā
in regno celozū. **N**ō illos genuit carne sua
Abraā: z venientes recūbent cū illo in re-
gno celozum: z filij ip̄ius erūt. **Q**uare filij
ip̄ius: **N**on nati de carne: sed sequēdo fidē
ip̄ius. **F**ilij autē regni: id iudei ibūt i tene-
bras exteriores: illic erit ploratio et stridor
dentiū. **D**amnabunt in tenebras extero-
res qui nati sunt de carne Abrae. **E**t recū-
bent cum eo in regno celoz: qui imitati sūt
fidē Abrae. **M**erito q̄ z hic principes po-
puloz cōuenerūt cū deo Abraā. **E**t q̄d illi
p̄tinebant ad deum Abraam. **Q**uoniā
dñi fortes terre valde eleuati sunt. **Q**ui
erant dñi: **P**opulus ille dei: vitis illa
dei: de qua dicit: **J**udicate inter me z inter
vineā meaz: ibunt in tenebras exteriores:
nō recūbent cūz Abraā z Isaac z Jacob:
nō cōueniunt cum deo Abraam. **Q**uare:
Quoniā dñi fortes terre. **I**lli qui erant dñi
fortes terre: p̄sumentes de terra. **D**e q̄ ter-
ra: **D**e seip̄is: q̄ om̄is homo terra. **H**o-
mini em̄ dictū est: **T**erra es z in terrā ibis.
Debet autē homo de deo p̄sumere: et inde
sperare auxilium: non de se. **N**on em̄ terra
pluit sibi aut lucet sibi. **Q**uomō autē terra
de celo expectat pluuiā aut lucē: sic homo
de deo debet expectare misericordiā z ve-
ritatez. **I**lli ergo fortes terre valde eleuati
sunt: id est valde supbierunt: non sibi me-
dicum necessariū putauerūt: z ideo in sua
egritudine remanserūt: z ip̄a egritudine ad
mortē p̄ducti sunt. **P**recisi sunt rami natu-
rales: vt humilis infereretur oleaster. **Q**uā
dñi fortes terre valde eleuati sunt. **T**enea-
mus ergo fratres humilitatē: caritatē: pie-
tatem: quia reuocati sumus illis reproba-
tis: vel illorum exemplo supbire timeam⁹:
admoniti.

¶ Explicit Tractatus de p̄s. XLVI.

¶ Incipit Tractat⁹ de p̄s. XLVII.

Titulus psalmi est: **L**aus canti-
ci filijs chore secūda sabbā-
ti. **D**e hoc q̄d dominus donare

*Alia lra.
f veb emeter.*

dignabit: excipite tanq̃ filij firmamēti. Se-
cūda enim sabbati: id est post diem primū
quem dominicū dicim⁹: que etiā secūda fe-
ria dicitur: factum est firmamētū celi: imo
firmamentū celum. Celū enī vocauit deus
firmamentū. Primo autē die lucē fecerat:
et a tenebris diuiserat: et vocauerat lucē diē
et tenebras noctē. Sicut autē iudicat psal-
mi hui⁹ cōtextio: aliquid etiā plocutus est
deus in illo ope suo: qđ cōpleret in nobis
cum gaudio: et fm hui⁹ creature cōditionē
secula cucurrerūt. Nō frustra enī domū
ait de Moysē: de me enī ille scripsit: nisi qđ
oīa que scripta sunt etiā cum deus cōderet
creaturā: possunt interpretari ad significati-
onē futuroꝝ: vt intelligas deū fecisse lucē:
cū christus a mortuis resurrexisset. Tunc
enī reuera illa lux diuisa est a tenebris: qñ
imortalitas a mortalitate discreta ē. Quid
ergo sequit: nisi vt capiti etiā corpus fieret
qđ est ecclesia: Beniq̃ enī etiā ps. de prima
sabbati: in q̃ aptissime resurrectio dñi de-
clarat. Ibi enī dicit: Tollite portas pñci-
pes vias: et eleuamini porte eternales: et i-
troibit rex glorie. Quid euidentius qđ chri-
stū esse regem glorie: Be quo dictū est: Si
cognouissent: nunq̃ dominū glorie cruci-
fixissent. Secūda ergo sabbati nō debem⁹
intelligere: nisi ecclesiā christi: sed ecclesiā
christi in sanctis: ecclesiā christi in his qui
scripti sunt i celo: ecclesiā christi in his qui
mūdi hui⁹ temptationib⁹ non cedunt. Ipi
enī digni sunt nomie firmamēti. Ergo ec-
clesia christi in his qui firmi sunt: de quib⁹
dicit apostol⁹: Bebem⁹ autē nos firmi: in-
firmitates infirmoꝝ sustinere: appellata est
firmamentū. Be hac cantat in hoc psal-
mo. Audiam⁹: agnoscam⁹: sociemur: glo-
riemur: regnemus. Nāq̃ eam etiam firma-
mentū apostolicis litteris appellat⁹: audi
et agnosce. Que ē inq̃ ecclesia dei viui: co-
lumna: et firmamentū veritatis. Be hoc fir-
mamento cantat filijs chore: quos nostis
esse filios sponsi crucifixi in caluarie loco.
Chore nāq̃ caluiciū interpretatur. Sequit
in hoc psalmo: qui inscribitur secūda sab-
bati.

Expositio psalmi.

Alia lra.
et nimis.

Magnus domin⁹ et laudabi-
lis valde: Ecce magnus domi-
nus et laudabilis valde. Sz nun-
quid infideles laudant dominū: Nūquid
etiā qui credunt et male viuunt laudant
dominū: Per quos fit vt nomen dei blas-

phemet i gētib⁹: nūqd laudāt dñm: An vō
si etiā laudēt: acceptat laus eoꝝ: cum scri-
ptum sit: Nō est speciosa laus in ore pecca-
toris: Dixisti ergo: Magn⁹ domin⁹ et lau-
dabilis valde: si dic vbi. In ciuitate dei
nostri: in mōte sancto eius. Be hoc
alibi dicit: Quis ascendet in montē domi-
ni: Innocens manib⁹ et mūdus corde. In
his magnus domin⁹ et laudabilis valde: si
est i ciuitate dei nostri in monte sancto ei⁹.
Hec est ciuitas in mōte posita: que absco-
di nō potest. Hec est lucerna que sub mo-
dio non occultat omnibus nota: omnibus
diffamata. Non aut vniuersi ciues ei⁹ sūt:
sed illi in quib⁹ magnus domin⁹ et lauda-
bilis valde. Que est ergo ista ciuitas vide-
amus: ne forte quia dictū est: In ciuitate
dei nostri in monte sancto eius: debeamus
querere istū montē: vbi etiā exaudiri possi-
mus. Non enī frustra dicit in alio psalmo:
Vocē mea ad dominū clamaui: et exaudi-
uit me de monte sancto suo. Adiuuit ergo
te mons iste vt exaudireris. Nam si in eū
non ascēderes: infra iacens: clamare pos-
ses: si exaudiri nō posses. Quis ē ergo iste
mons fratres: Magna cura inquirendus:
magna sollicitudine inuestigand⁹: labore
etiā occupandus et ascēdend⁹. Sed si i ali-
qua parte terrarū est: quid faciem⁹: Pere-
grinabimur de terra nostra: vt ad illū mō-
tem puenire possim⁹: Immo vō tūc pegri-
nabimur: si in illo non sum⁹. Ipsa est enim
ciuitas nostra: si membra regis sumus: qui
caput est ciuitatis ipsius. Vbi est ergo iste
mons: Si regionem aliquā tenuit: laborā-
dum est: vt dixi: vt ad eum pueniatur. Sz
quid satagis: Utinā nō sis piger ascēdere
in montē: quō mons non fuit tardus veni-
re ad dormientē. Fuit enī quidā lapis an-
gularis cōtemptibilis: in quē iudei offen-
derunt: precisus est de quodā monte sine
manibus: hoc est de regno iudeoꝝ veni-
ens sine manibus: quia humanū opus nō
accessit ad Mariā de qua natus est chri-
stus. Sed si lapis iste vbi in eum offende-
runt iudei ibi remaneret: tu quo ascēderes
nō haberes. Quid autē factum est: Quid
dicit pphetia Danielis: Quid nisi qđ cre-
uit lapis iste: et factus est mons magnus:
Et magnus: Ita vt impleret vniuersam
faciem terre. Ergo crescendo mons iste: et
implēdo vniuersam faciem terre: venit ad
nos. Quid ergo montem quasi absentem
querim⁹: et non in p̃sentem iam ascēdimus

Alia lra.
fundat.
mons.

ut sit in nobis magnus dominus et laudabilis valde: **B**enignus ne istum montem non agnosceres: et in hoc psalmo: et in alia parte terrarum querendum existimares: vide quid sequitur: **L**uz dixisset in ciuitate dei nostri in monte sancto eius: quid addidit. **1** **B**ilata **trans erulatione vniuersae terre: montes syon.** Syon vniuersus mons est. Quid ergo montes. An quia ad syon pertinerunt: etiam qui de diuerso venerunt: ut sibi occurrerent in lapidem angularem: et fierent illi duo parietes tanquam duo montes: vnus ex circumscriptione: alter ex propicio: vnus ex iudeis: alter ex gentibus: non iam aduersi et diuersi: quia ex diuerso iam in angulo nec diuersi. Ipse est enim inquit: pax nostra: qui fecit utraque vnum. Ille ipse angularis lapis quem reprobauerunt edificantes: hic factus est in caput anguli. **D**uos iuxta in se. **M**ons et montes: vna domus et due domus. **B**ue propter ex diuerso venientes: vna propter lapidem angularem in quo sibi ambe copulantur. **A**udi et hoc: **M**ontes syon. **L**atera aquilonis ciuitas regis magni. **I**ntenderas. n. tu syon tanquam vnum locum: vbi condita est hierusalem: et in ea tibi non occurrebat: nisi populus ex circumscriptione: qui quidem ex reliquiis a christo collectus est: ex magna autem parte tanquam palea ventilatus. **E**tenim scriptum est: reliquiae salue fient. **S**ed attende et gentes: vide et oleastrum inferi in pinguedine oliue. **E**cce gentes: latera aquilonis adiuncta sunt: latera aquilonis ciuitati regis magni. **C**ontrarius solet esse aquilo syon. Syon quippe in meridie: aquilo contra meridiem. **Q**uis est iste aquilo nisi qui dixit: **P**onam sedem meam ad aquilonem: et ero similis altissimo: **T**enuerat regnum diabolus impiorum: et possederat gentes seruientes simulachris: adorantes demonia: et totum quicquid generi humani erat vbi per mundum: inherendo illi aquilo factus erat. **S**ed quoniam ille qui alligat fortem: et aufert eius vasa et facit vasa sua: liberati homines ab infidelitate et superstitione demoniorum credentes in christum collinati sunt illi ciuitati: occurrerunt in angulo illi parieti de circumscriptione venienti: et facta est ciuitas regis magni quam fuerat latera aquilonis. **I**tem et in alia scriptura dicitur: **A**b aquilone nubes coloris aurei: in his est magna gloria et honor omnipotentis. **M**agna enim gloria medici est: quando ex desperatione conualescit egrotus. **A**b aquilone nubes: et non nigra nubes: non caliginosa: non terre: sed coloris aurei. **U**nde: nisi

gratia illuminata per christum: **E**cce latera aquilonis: et ciuitas regis magni. **L**atera utique: quia inherant diabolo. **Q**uicunque enim alicui coherent: latera ipsius dicuntur. **N**am et de aliquibus hominibus solemus ita loqui: **B**onus homo est: sed mala latera habet: id est ipse quidem probitatem prestat: sed maligni sunt qui ei coniuncti sunt. **L**atera ergo aquilonis qui diabolo coherebant: inde venit et iste filius de quo modo audiebamus: quia mortuus erat et reuixit: perierat et inuentus est. **P**roficiscendo enim in regionem longinquam etiam ad aquilones peruenit: et ibi sicut audistis: vni ex principibus regionis illius adhererat. **F**actus est ergo latera aquilonis adherendo principi religionis illius: si quia ciuitas regis magni: et ex late aquilonis colligitur: reuersus ad se dixit: **S**urgam ibo ad patrem meum: et occurrit ei pater qui dicit de illo: mortuus erat et reuixit: perierat et inuentus est. **T**itulus ille saginatus: lapis angularis fuit. **B**enignus et maior filius qui epulari nolebat: exhortatus a patre ingressus est: et duo iam parietes: tanquam illi duo filii ad vitulum peruenientes: ciuitatem regis magni fecerunt. **S**equatur ergo iste psalmus et dicat. **1** **D**eus in domibus eius cognoscetur: **N**am in domibus propter montes: propter duos parietes: propter duos filios. **D**eus in domibus eius cognoscetur: sed gratia commendat: ideo addit. **C**um suscipiet eas. **N**umquid esset ipsa ciuitas: nisi ille suscepisset eam: **N**onne statim caderet: nisi tale fundamentum haberet. **F**undamentum enim aliud nemo potest ponere: propter id quod positum est: quod est christus iesus. **N**emo ergo de suis meritis gloriatur: sed qui gloriatur in domino gloriatur: quia tunc est illa magna ciuitas: tunc in ea cognoscitur dominus cum suscipiet eam: quomodo suscipit medicus egrotum curandum: non sicut est amandum. **E**tenim febrem odit medicus. **N**on amat medicus egrotum: et amat medicus egrotum. **S**i egrotum amaret: semper egrotum optaret. **R**ursus si egrotum non amaret: ad egrotum non veniret: sed amat egrotum: ut faciat sanum. **S**uscepit ergo hanc ciuitatem dominus: et agnitus est in ea: id est gratia ipsius cognita est in illa ciuitate: quia quicquid habet illa ciuitas que gloriatur in domino: non habet de se. **P**ropter hoc enim dicitur: **Q**uid enim habes quod non accepisti. **S**i autem accepisti: quid gloriaris quasi non acceperis. **D**eus in domibus eius cognoscetur: dum suscipiet eam. **2** **Q**uoniam ecce reges terre colle-

Alia lra.
non habet.
et congregati sunt.

Alia lra.
f. nō habet.

Alia lra.
f. sic.

eti sunt: Jam ecce illa latera aquilonis videte quomodo veniant: videte quomodo dicant: Venite ascēdamus i montē domini: annūciauit em̄ nobis viam suam: vt ingrediamur in ea. **Ecce reges terre collecti sunt. Et cōuenerūt in vnum.** In quem vnū: nisi i lapidem illum angularē? **Ipsi videntes ita admirati sūt:** Post admirationē miraculorū z glie christi: quid secutum est? **Conturbati sunt z moti sūt: tremor apprehendit eos.** Unde tremor apprehendit eos: nisi de cōscientia delictorū? **Currant ergo reges post regem: agnoscāt reges regem.** Inde alibi: **Ego autē inquit cōstitutus sum rex ab eo sup syon montem sanctū eius: p̄dicans p̄ceptum domini.** **Domini⁹ dixit ad me fili⁹ meus es tu: ego hodie genui te.** **Postula a me et dabo tibi gentes hereditatē tuam: et possessionē tuam terminos terre.** **Reges eos in virga ferrea: tanq̄ vas figuli conter eos.** **Audit⁹ est rex: cōstitut⁹ i syon: tradita est illi possessio vsq̄ ad terminos orbis terre.** **Metuere debent reges ne regnū perdant: ne illis auferatur regnum: sicut miser timuit Herodes: z pro paruulo occidit paruulos.** **Timens autem regnum amittere: nō meruit regem agnoscere.** **Ultimam z ipse regem cuz magis adoraret: non male regnū querendo: innocentes perderet: z nocens periret.** **Nam quod ad illum attinebat perdidit inocētes.** **Quī autē ad christum etiā paruus p̄ se morientes paruulos coronauit.** **Ergo debuerūt timere reges quādo dictum est: Ego autē cōstitutus sum rex ab eo: z hereditatē vsq̄ ad fines t̄re dabit mibi q̄ me cōstituit regē.** **Sz quid inuidetis reges? Glidete: nō inuidete.** **Longe em̄ aliter iste rex qui dixit: regnum meū non est de hoc mūdo.** **Molite ergo timere: ne vobis auferat regnū mūdi hui⁹: dabitur vobis regnum: sed celozū: vbi ille rex est.** **Ideo quid ibi sequit⁹? Et nūc reges intelligite.** **Jam inuidē vos parabatis: intelligite: de alio rege dicat⁹: cui⁹ regnum nō est de hoc mūdo.** **Merito ergo collecti sūt reges in vnum: conturbati sunt: tremor apprehendit eos.** **Inde z illis hoc dicitur: Et nūc reges intelligite: crudimini omnes qui iudicatis terram.** **Seruite domino in timore: z exultate ei cum tremore.** **Et quid fecerunt? Ibi dolores vt parturiētis.** **Quid sūt dolores vt parturiētis: nisi dolores penitentis? Glide ipsam conceptionē**

doloris z parturitionis. **A timore tuo inq̄t Esaias cōcepimus: z parturiim⁹ spiritus salutis.** **Sic ergo conceperūt reges a timore christi: vt parturiēdo salutem parerent: credendo in eum quē timuerūt.** **Ibi dolores sicut parturientis.** **Ubi parturientē audis: setum expecta.** **Parturit vet⁹ homo: sed nascitur nouus homo.** **Ibi dolores vt parturientis: In spiritu violento cōteres naues tharsis.** **Breuit̄ intelligitur: euertēs superbā gentiū.** **Sed vnde ex hac historia dicitur euersio supbie gentium? Propter naues tharsis.** **Tharsis ciuitatem quesierunt docti: hoc est que nām ciuitas hoc nomie significaret: z aliquib⁹ visum est Ciliciā dictam esse tharsis: ex eo quod metropolis eius tharsus dicitur: de qua ciuitate erat etiā Paulus ap̄ls.** **Nat⁹ inq̄t i tharso Cilicie: Aliqui autē eaz carthaginem intellexerunt: fortassis aliquādo ita nominatam: aut aliqua locutione ita significatā.** **Nāq̄ apud p̄phetam Esaiam sic inuenit⁹: Ellulate naues carthaginis.** **Apud Ezechielem autē a diuersis interpretibus: ab alijs carthago: ab alijs tharsis interpretata est: z hoc diuersitate interpretum positum potest intelligi: hanc appellari tharsuz: que carthago dicebatur.** **Manifestū est autem qd̄ primordia regni carthaginis nauibus floruerunt: z ita floruerūt: vt inter ceteras gentes excellerent negociatiōibus z nauigationibus.** **Nā quādo Bido fugiens fratrem delapsa est ad terras africe: vbi carthaginez condidit: naues que parate erāt ad mercationē: in eius regione assumpserat ad fugam: consentientib⁹ sibi regionis eius principibus: z ipse naues etiam condita carthagine ad negociandū non defecerunt: atq̄ hinc nimis superba facta est ciuitas illa: vt digne p̄ ei⁹ naues intelligat⁹ superbia gentium: presumens in incertis tanq̄ in flatibus ventorum.** **Jam non presumatur de velificatione: z quasi p̄speritate seculi huius: tanq̄ maris fundamentū nostrum in syon sit: ibi stabiliri debemus non perflari omni vento doctrine.** **Quicunq̄ ergo ex incerto huius vite timuerant: euerantur: z subiiciatur christo omnis supbia gentium conterenti in spiritu violento naues tharsis: non cuiuscūq̄ ciuitatis s̄ tharsis.** **Quomodo in spiritu violento? Timore fortissimo.** **Sic enim eum tremuit omnis supbia iudicaturū: vt in humilem crederet: ne excelsū expauesceret.** **Sicut**

Alia lra.
f. vebemēt.

Alia ifa.
† sic.

audiuim⁹ ita et vidimus. **O** beata
ecclesia quodam tempore audisti: quodam
tempore vidisti. **A**udiuit i pmissionibus:
videt in exhibitionibus. **A**udiuit in pphē-
tia: videt in euangelio. **O**mnia enim que
modo complent antea pphetata sunt. **E**ri-
ge oculos ergo ⁊ diffunde per mūdum: vi-
de iam hereditatē vsq; ad terminos orbis
terre. **V**ide iam impleri quod dictum est:
Adorabunt eū omnes reges terre: omnes
gentes s. ruiēt illi. **V**ide impletū esse quod
dictū est: **E**xaltare super celos deus: ⁊ sup
omnē terram gloria tua. **V**ide illum cuius
pedes ⁊ manus fixi sunt clauis: cui⁹ ossa i
ligno pendētia numerata sunt: sup cui⁹ ve-
stimenti sors missa est. **V**ide regnantē: quē
illi viderunt pendentē: **V**ide i celo seden-
tem quē ptempserunt in terra ambulantē.
Vide inde impleri: cōmemorabunt ⁊ con-
uertentē ad dominū vniuersi fines terre: et
adorabunt in cōspectu eius vniuersē pa-
trie gentiū. **H**ec videns exclama cum gau-
dio: sicut audiui⁹ ita ⁊ vidimus. **A**de-
rito sic vocat ipa ecclesia de gentib⁹: **A**u-
di filia ⁊ vide ⁊ obliuiscere populū tuum ⁊
domū patris tui. **P**ater tuus aquilo fuit:
veni ad montē syon: **A**udi ⁊ vide: nō vide
⁊ audi: sed audi ⁊ vide: prius audi: postea
vide. **A**udis pmo qđ non vides: videbis
postea qđ non audisti. **P**opulus eū inq̃t
quē non cognoui seruauit mihi: in obaudi-
tu auris obaudiuit mihi. **S**i in obauditu
auris obaudiuit: ergo non vidit: **E**t vbi est
quibus nō est nunciatū de eo videbūt: ⁊ q̃
nō audierūt intelligent: **A**d quos nō missi
sunt pphete: ipi primo audierūt ⁊ intellere-
rūt pphetas: remāserunt illi ad quos missi
sunt codices ferentes veritatem nō intelli-
gentes: testamēti tabulas habentes: ⁊ he-
reditatē nō tenētes. **S**icut audiui⁹ ita
⁊ vidimus. **I**n ciuitate domini virtu-
tum in ciuitate dei nostri. **I**bi audiui-
mus: ibi ⁊ vidimus. **E**xtra illā qui est: nec
audit nec videt. in illa qui est: nec surdus ē
nec cecus est. **S**icut audiui⁹: ita ⁊ vidi-
mus. **E**t vbi audis: vbi vides: **I**n ciuitate
domini virtutū: in ciuitate dei nostri. **D**e⁹
fundauit eam in eternū. **N**ō insultent
heretici p partes concisi: non se extollant q̃
dicūt: **E**cce h ē christ⁹: ecce illic. **Q**ui dic:
ecce hic ē: ecce illic: ad ptes inducit. **V**ni-
tatem pmissit deus: reges in vnum collecti
sunt: non per scismata dissipati. **S**ed forte
ista ciuitas que mūdum tenuit aliqui euer-

tetur? **A**bilit. **D**eus fundauit eā in eternū. Si ergo eaz deus fundauit in eternū: quid times ne cadat firmamentū? **S**uscepimus deus misericordiā tuā: in medio templi tui. Qui susceperunt et vbi susceperūt: Nonne ipse populus tuus suscepit misericordiā tuā? Si populus tuus suscepit misericordiā tuā: quomodo suscepimus misericordiā tuā: et in medio populi tui: quasi alij sunt qui susceperūt: alij i quorum medio susceperūt? **M**agnū sacramentū: sed tamē notum: cum et hinc: hoc est ex his versibus fuerit exculpsū: fuerit et erutum: quod nostis: non erit rudius sed dulcius. **N**unc quippe populi dei censent omnes qui portant sacramenta eius: sed non omnes pertinent ad misericordiā eius. **O**mnes quippe sacramentū baptismi christi accipientes christiani vocant: sed non omnes digne illo sacramento viuunt. **S**unt enim quidā de quibus dicit apostolus: **H**abentes formā pietatis: virtutē autē eius abnegantes: tamē propter ipsam speciem pietatis in populo dei nominantur: quomodo ad aream quā diu triturat: non solum grana sed etiā palea pertinet. **N**ūquid et ad horreum pertinebit? **I**n hoc medio autem populi mali est populus bonus qui suscipit misericordiā dei. **V**iuat digne misericordia dei: qui audit et tenet et facit quod ait apostolus: **P**recipientes ergo rogamus ne in uacuum gratias dei suscipiatis. **Q**ui ergo non in uacuum gratiā dei suscipit: ipse tam sacramentū quā etiā misericordiā dei suscipit. **E**t quid illi obest: quia in medio populi inobediētis est donec area ista ventilet: donec boni a malis separent? **Q**uid ei obest in medio populi habitare? **S**it de illis qui appellant firmamentū: suscipiēs misericordiā dei: sit liliū in medio spinarum. **N**am et ipse spine quoniam ad populum dei pertinent: vis audire? **I**ta posita ē ipsa similitudo: **S**icut liliū inquit inter medium spinarum: ita prima mea in medio filiarum. **N**ūquid dixit in medio alienarum? **N**ō: sed in medio filiarum. **S**unt ergo filie male: et inter illas est liliū in medio spinarum. **I**taque illi qui sacramenta habent: et mores bonos non habent: et dei dicunt et non dei: et eius dicunt et alieni. **E**t propter ipsius sacramentū: alieni propter propriū vitium. **I**ta et filie aliene: filie propter formas pietatis: aliene propter amissionem virtutis. **S**it ibi liliū: suscipiat misericordiam dei: teneat radicem boni floris: non sit ingratus pluuię dulci de celo venienti. **I**ngrate sint

spine: crescunt de imbribus: ad ignem cre-
scunt nō ad horreū. **S**uscepim⁹ de⁹ miseri-
cordiā tuā i medio tēpli tui. **I**n medio ppli
tui nō suscipiēt misericordiā tuā: nos susce-
pim⁹ misericordiā tuā. **I**n sua em̄ ppria ve-
nit: et sui eū nō receperūt. **I**n medio aut̄ eoz
q̄tq̄ receperūt eū: dedit eis p̄tēz filios dei
fieri. **N**ā hic occurrit unicuiq̄ cogitāti. **E**t
q̄d: **I**ste pplus q̄ in medio ppli dei suscepit
misericordiā dei: quātū numer⁹ hz. **P**au-
ci sunt: vix iueniunt aliqui. **I**llis ne p̄tent⁹
de⁹ erit: et p̄det tantā multitudinē. **S**icut h̄
q̄ sibi p̄mittit h̄: q̄d a deo p̄mittēte nō audie-
rūt. **E**t v̄e si male viuam⁹: si mūdi hui⁹ de-
licijs p̄fruamur: si n̄ris libidimb⁹ seruiam⁹:
p̄ditur⁹ ē nos de⁹. **Q**uot em̄ sūt illi q̄ vidēt
seruare p̄cepta dei. **E**lix inueniē vn⁹ v̄l duo
v̄l paucissimi. **I**pos solos liberatur⁹ ē: et ce-
teros dānatur⁹. **A**bsit inquit: **C**ū venerit
et videbit tantam multitudinē ad sinistrā:
miserabit⁹: et dabit indulgentiā. **H**oc plane
etiā serpēs ille p̄misit p̄mo homi. **N**ā mina-
tus erat de⁹ mortē: si gustaret. **I**lle aut̄ ab-
sit inq̄t: nō morte moriemī. **C**rediderūt ser-
pēt: inuenerūt v̄ez esse q̄d minatur⁹ ē de⁹: fal-
sum q̄d p̄miserat diabol⁹. **I**ta et nūc fr̄es:
ponite vobis ecclesiāz aq̄ oculos ad instar
silitudinēz padisi: nō cessat serpēs sugge-
rere q̄d tūc suggestit. **S**z casus p̄mi homis
ad expimentū cauēdi debet nob̄ valere: nō
ad imitationē peccādi. **I**do ille cecidit: vt
nos surgam⁹. **R**ūdeam⁹ talib⁹ suggestiōi-
bus: q̄d r̄ndit Job. **N**ā et ip̄m p̄ seminā tā-
q̄ p̄ **E**uā tēptauit: et vicit i stercore: victus
i padiso. **E**rgo nō audiam⁹ tales voces: ne
putem⁹ paucos eē istos: multi sūt: s̄ inf plu-
res latēt. **N**ō possum⁹ em̄ negare plures eē
malos: et tā plures vt inf eos p̄sus boni nō
appareāt: quō non appareāt grana in area.
Nāz q̄sq̄s arcā videt: pōt putare q̄d palea
sola sit. **B**a hoīem inextp̄tū: et putat inanif-
fieri q̄d boues mittunt: q̄d ibi homies sub
estu desudāt vt cōterāt paleā: s̄ ibi ē et mās-
sa ventilatōne purgāda: tūc p̄cedit copia
frumētī: q̄ latebat in copia p̄leatū. **E**t mō
vis inuenire. **B**on⁹ esto et iuenies. **C**ōtra
istā ergo despationē: vide q̄d sequat⁹ i isto
psalmo: **Q**m̄ cū dixisset: **S**uscepim⁹ de⁹ mi-
sericordiā tuā i medio templi tui: significa-
uit esse pplm̄ dei: nō susipientē miseri-
cordiā dei: in cui⁹ medio quidā suscipiāt mise-
ricordiā dei: ne occurreret homib⁹ tā pau-
cos esse: vt p̄pe nulli sint: quō cōsolat⁹ ē cō-
sequētib⁹ verbis: **S**cōm nomē tuū

deus ita et laus tua in fines terre. **Q**uid est hoc: **M**agnus domin⁹ et lauda-
bilis valde: in ciuitate dei nostri in monte
sancto eius. **N**ō potest esse laus eius: nisi i
sanctis eius. **N**ā qui male viuūt: nō eū lau-
dant: sed quia et si p̄dicāt lingua: blasphem-
māt vita. **Q**uia ḡ laus ei⁹ nō est nisi i san-
ctis ei⁹: nō sibi dicāt heretici: i nobis remā-
sit laus ei⁹: qz pauci sum⁹ et a turba sepati:
nos iuste viuim⁹: nos laudam⁹ deū: nō so-
lū loquēdo: verū etiā p̄uersando. **R**ūdef
eis ex hoc psalmo. **Q**uid vos dicitis i pte
laudare deū: cui dictū ē: **S**cōm nomē tuū
de⁹: ita et laus tua in fines terre. **I**d est quō
notus es p̄ oēs terras: sic et laudaris p̄ oēs
terras. **N**ec desunt qui te nūc laudāt p̄ oēs
terras. **I**lli autēz laudāt qui bene viuunt.
Scōm em̄ nomen tuū deus: ita et laus tua:
nō in pte sed in fines terre. **I**usticia ple-
na est dextera tua. **I**d est multi sunt: et
illi: qui stabūt ad dexterā. **N**ō solū illi mul-
ti erūt qui stabūt ad sinistram: sed et ibi erit
plenitudo masse ad dexterā cōstitute. **I**u-
sticia plena ē dextera tua. **L**etef mos-
syon et exultent filie iude: ppter iu-
dicia tua domine. **M**ons syon: o fil-
lie iude: laboratis mō inter zizania: inf pa-
leas: inter spinas laboratis: sed exultate p-
pter iudicia dei. **N**ō errat de⁹ in iudicādo:
discrete viuite: et si cōcrete nate estis. **N**on
frustra vox exiit de ore et de corde vestro:
ne cōp̄das cū impijs animā meā: et cū vir-
tū sanguinū vitā meā. **I**lle v̄tilabit tant⁹ ar-
tifex: in manu ventilabrū portabit: vt vnū
granū tritici nō cadat in aceruū palee cō-
burendū: nec vna arista palee transeat ad
massam in horreo recōdendā. **E**xultate fi-
lie iude ppter iudicia dei nō errantis: et no-
lite mō temē iudicare. **A**d vos p̄tineat col-
ligere: ad illuz p̄tineat separare. **L**etef mons
syon: et exultent filie iude ppter iudicia tua
domine. **N**e aut̄ putetis filias iude iudeos
esse: **J**uda cōfessio est: omnes filij cōfessio-
nis filie iude sunt: qz salus ex iudeis nihil ē
aliud q̄ christus ex iudeis. **H**oc ait et apo-
stol⁹: **N**ō em̄ qui i manifesto iude⁹ ē: neq̄ q̄
in manifesto in carne est circūcisio: sed qui
in abscondito iudeus est: et circūcisio cordis
in spiritu: nō l̄ra: cui⁹ laus nō ex homib⁹: s̄
ex deo est. **I**alis iudeus esto: gl̄iare de cir-
cūcisioe cordis: et si nō habes circūcisionē
carnis: **E**xultet filie iude ppter iudicia tua
dñe. **C**ircūdate syon et cōplectimī
eam: **S**icut eis q̄ male viuūt: in quoz me-

Alia l̄ra.
f̄ sic.

dio est populus ille qui suscepit misericordiam dei: in medio vestrum est populus beatus viuens: Circumdante syon. Sed quod? Cōplectimini eam. Nolite scandalis circumdare: sed caritate circumdante: ut qui bene viuunt in medio vestrum eos intuemini: et eorum imitationem christi: cui membra sunt in corpore cōplectimini. Circudante syon et cōplectimini eam. **Narrate in turribus eius.** In altitudine munitiois eius predicate laudes eius. **Ponite corda vestra in virtute eius.** Non ut habeatis formam pietatis: virtutem eius ab negetis: sed in virtute eius ponite corda vestra. **Que est virtus ciuitatis huius?** Qui vult intelligere virtutem huius ciuitatis: intelligat vim caritatis. **Ipsa est virtus quam nemo vincit.** Huius ignem nulli fluctus seculi: nulla flumina temptationis extinguunt. De hac dictum est: **Valida est sicut mors dilectio.** Quod enim mors quando venit resisti ei non potest quibuslibet artibus: quibuslibet medicamentis occurras violentiam mortis vitare non potes: quia mortalis natus es: sic contra violentiam caritatis mundus nihil potest. **Contra enim similitudo data est de morte.** Quod enim mors ad auferendum violentissima est: sic caritas violenta est ad saluandum. **Per caritatem enim multi mortui sunt seculo: ut viuerent deo.** Hac caritate accessi martyres: non simulati: non vana gloria ventiliati: non tales de quibus dictum est: **Si tradidero corpus meum ut ardeam: caritatem autem non habeam: nihil mihi prodest: sed tales quos vere christi et veritatis caritas produceret ad passionem.** Quid eis fecerunt temptationes seculi? **Maiorem violentiam habuerunt oculis silentium suorum: quam persecutiones insectantium.** Quod multos. n. tenebant filii ne paterentur: quam multorum genibus puoluebant uxores: ne vidue relinquerentur: quam multos parietes prohibebant mori: sic nouimus et legimus in passione beate Perpetue. **Facta sunt ista: sed lachryme quante libet: quante libet impetu fluerent: quod ardorem caritatis extinguerent.** **Hec est virtus syon: cui et alibi dicitur: Fiat pax in virtute tua: et abundantia in turribus tuis.** Annunciate in turribus eius: ponite corda vestra in virtute eius. **Et distribuite domos eius.** Quid hoc intelligemus: ponite corda vestra in virtute eius: et distribuite domos eius? **Id est distinguite domum a domo: nolite confundere.** **Domus est enim forma hominis: et pietatem non habes.** Est autem domus et forma et pietatem habes. **Distribuite: nolite confundere.** **Tunc autem distribuitis et non confunditis: quando corda vestra in virtute eius ponitis.** id est cum facti fueritis per caritatem spirituales: tunc temere non iudicabitis:

tunc videbitis nihil obesse bonis malos. **Quod diu sumus in hac area: distribuite domos eius.** Potest et alius esse intellectus. **Domos illas duas: unam ex circumcisione: alteram ex preputio venientem: apostolis dictum est: ut distribueret.** Cum enim vocatus esset Saul et factus apostolus Paulus: pueniens in unitatem coapostolorum suorum: sic cum eis habuit placitum: ut illi irent in circumcisionem: iste in preputium. **Ista dispensatio apostoli sui distribuerunt domos ciuitatis magni regis: et concordantes in angulo: euangelium dispensatione diuiserunt: caritate iunxerunt.** Et reuera hoc magis intelligendum est. **Nam sequitur et ostendit quod hoc predicatoribus dictum sit: et distribuite domos eius.** **Ut enarretis in progenie altera.** Id est ut etiam ad nos post futuros illos euangelii dispensatio pueniret. **Non enim illis tantum laborauerunt: cum quibus in hac terra vixerunt: nec dominus illis tantum apostolis quibus se viuum etiam post resurrectionem dignatus est ostendere: sed et nobis.** Nam illis loquebatur: et nos significabat cum diceret: **Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi.** **Nam quid illi hic futuri erant usque in consummationem seculi?** **Ite dicit Non pro his rogo tantum: sed et pro his qui credituri sunt per verbum illorum in me.** Ergo attendit nos: quia passus est propter. **Merito ita dicitur: Ut enarretis in progenie altera.** **Quid enarretis?** **Quoniam hic est deus deus noster.** Terra videbatur: terre conditor non videbatur: caro tenebatur: sed deus in carne non agnoscebat. **Tenebatur caro ab eis ex quibus sumpta fuerat ipsa caro: ex semine Abrahę ergo Adarria: ad carnem remanserunt: diuinitatem non intellexerunt.** **Apostoli: o ciuitas magna: in turribus tuis predica et dic: hic est deus deus noster.** Sic sic quod contemptus est: quomodo lapis ante pedes iacuit offendentium: ut humiliaret corda confidentium: sic hic est deus noster. **Certe visus est sicut dictum est: Post hec in terra visus est: et cum hominibus conuersatus est: hic est deus noster.** **Et homo est: et quis est qui cognoscet eum?** **Quoniam hic est deus noster.** Sed forte ad tempus quod dii falsi. **Quia enim vocari possunt dii: esse autem non possunt: ad tempus vel vocantur.** Nam quid eis dicit propheta: vel quid monet ut eis dicatur? **Hec eis dicetis.** **Quid? Biji qui celum et terram non fecerunt pereant de terra: et de his que sub celo sunt.** Non est iste talis deus: **Quoniam deus noster super omnes deos.** **Super quos omnes deos: Quomodo**

nā omnes dñi gentiū demonia: dñs aut ce-
los fecit. Ipse est q̄ de⁹ noster: h̄ est deus nr̄.
Quousq; In eternū z in seculū seculi:
ipse reget nos in secula. Si de⁹ nr̄ est: et
rex nr̄ est: p̄tegit nos q̄ deus est ne moria-
mur: regit nos q̄ rex ē ne cadam⁹: regēdo
aut nos nō frangit nos: nā quos non regit
frangit. Reges eos inquit in virga ferra: z
tanq̄ vas figuli cōteres eos. Sed sunt q̄s
nō regit ip̄s nō parit: sed tanq̄ vas figu-
li cōteret es. Ab illo q̄ optemus regi z libe-
rari: q̄ hic ē de⁹ nr̄ in eternū z in seculū secu-
li: z ipse reget nos in secula.

Explicit Tractatus de ps. XLVII.

Incipit Tractatus de ps. XLVIII.

Sermo de prima pte psalmi.

Omnia diuina eloq̄a salubria sunt
bene intelligentibus: piculosa vō
his qui ea volūt ad sui cordis per-
uersitatē dētorquere: pot⁹ q̄ suū cor ad eo-
rū rectitudinē corrigere. Hec est em̄ in ho-
minibus magna z v̄itata p̄uersitas: Quia
cū debeāt viuere ip̄i fm̄ volūtātē dei: deū
volūt viuere fm̄ volūtātē suā. Et cū ip̄i no-
lunt corrigi: illū volūt deprauari: rectū nō
arbitrātes qd̄ ille vult: sed quod ip̄i volūt.
Solem⁹ autē audire homies murmurātes
aduersus deū: qd̄ malis i hac vita bñ sit: et
laborēt boni: quasi ille p̄uersus sit: z nesciat
qd̄ agat: aut oīno auerterit oculos a rebus
hūanis: v̄l securitatē suam p̄turbari nolit:
vt hec nō attēdat: q̄ cum labore ista deus
aut videt: aut corrigit. Murmurant q̄ ho-
mines q̄ p̄pterea volūt deū colere vt i illis
bñ sit: qñ viderint eos q̄ deū nō colūt pol-
lere atq̄ florere felicitate terrena: se aut co-
lentes deū laborare in angustijs: in necessi-
tatib⁹: in erūna: ceterisq̄ difficultatib⁹ mor-
talitatē hūane. Cōtra istā vocē z cōtra has
blasphemias murmuratiū: incantat semp
sermo diuin⁹: curās a morbo serpētis. Ele-
nenati em̄ cordis est ista sanies: eructans i
deū putorem blasphemie: z qd̄ peius ē ma-
nus scrutātis repellens: morsum serpentis
nō repellēs. Hoc dixi: repellit a se cor ho-
minis verbi dei seueritatē: z admittit ad se
male suadētis blanditias. Cōtra hos ergo
cātat sermo diuin⁹: z iā i isto psalmo loquit
nobis. Ad quē psalmū quō intentā ego fa-
cerem sanctitatē vestrā: nisi ipse nos faceret
omnes intētos: Nec nos solos: sed totum
orbem terrarū. Audite em̄ quēadmodum
cepit.

Expositio eiusdē partis.

Audite hec omnes gentes:
Nō ergo vos oēs soli q̄ hic estis.
Nā vox nr̄a quāta est vt sic clame-
m⁹: vt audiāt oēs gentes. Clamauit em̄ p
ap̄los dñs nr̄ Iesus christus: clamauit tot
linguis q̄s misit: z videm⁹ hūc psalmū qui
aī nō recitabat nisi i vnā gentē i synagoga
iudeorū recitari p̄ totū orbē terrarū: p̄ oēs
ecclesias: impletū esse qd̄ h̄ dictū est: Audi-
te hec oēs gentes. Ad hoc solū volo inten-
tos facere aīos v̄ros: ne p̄pter laborē cor-
poralē nō erigatis animū: terrēte vos lon-
gitudine psalmi hui⁹: si potuerit finies ho-
die: si nō restabit nobis aliquid in crastinū
diē: tñ vos sp̄ intenti estote. Tantū em̄ au-
diēt si dñs voluerit: quātū vos nō grauet
s̄ releuet. Audite hec oēs gentes: **En̄ estis**
z vos: Aurib⁹ p̄cipite oēs qui habi-
tatis orbē. Hoc iterū videt̄ repetisse: q̄si
parū fuerit qd̄ dixit: audite. Qd̄ dico: au-
dite: aurib⁹ p̄cipite: h̄ ē: nolite trāscūtes au-
dire. Quid ē aurib⁹ p̄cipite: Qd̄ dñs dice-
bat: Qui habet aures audiēdi audiat: cuz
oēs q̄ in p̄spectu ei⁹ erāt: vtiq̄ haberēt au-
res. Quas ille aures q̄rebat nisi cordis cū
dicēt: Qui h̄z aures audiēdi audiat: **Has**
z iste psalm⁹ aures pulsāt. Aurib⁹ p̄cipite
oēs q̄ habitatis orbē. Forte z h̄ ē aliqua di-
stinctio. Nō quidē nos coartare debem⁹: s̄
nihil mali ē etiā istā explicare sententiā. For-
te aliqd̄ distat inf̄ id qd̄ dixit: oēs gentes: z
qd̄ dixit: oēs q̄ habitatis orbē. Significā-
ti⁹ em̄ fortasse voluit nos intelligē qd̄ dixit:
inhabitāt vt gētes intelligam⁹ oēs int̄q̄s:
habitatores aut orbis oēs iustos. Ille em̄
habitat q̄ nō tenet: nā q̄ tenet habitat si ha-
bitat: quō ille possidet quecūq̄ h̄z: q̄ dñs ē
rerū suarū. Bñs aut ē q̄ nō est irretit⁹ cupi-
ditate: q̄ aut cupiditate tenet: possessus est
nō possessor. Habem⁹ em̄ qd̄dā v̄bū habi-
tatiōe signatū i scriptura dei: vbi ait: **Elegi**
abijci i domo dñi: magis q̄ habitare i ta-
bernaculis pctōz. Quid em̄: Si abijceris
i domo dñi: nō ibi habitas: **Noluit signifi-**
care habitationē: nisi i eis q̄ regnāt z tenēt:
z dñant: et gubernāt. q̄ aut p̄tēnunt: nō q̄si
habitāt s̄ subiecti s̄. Ita at̄ dixit: **Subdit⁹**
volo eē in domo dei: magis q̄ regnare i ta-
bernaculis pctōz. Itaq̄ si ē aliq̄ distinctio
inf̄ oēs gentes z habitatores orbis: sicut ē
distinctio inter audite z auribus p̄cipite:
hoc quidem videt̄ repetisse: sed tamē aliud
est: quid sane voluit significare. Quia ista
eloquia audituri erant: non solū peccato-